

Aprob,

RAPORT

**privind vizita efectuată la Penitenciarul de Femei Ploiești – Târgșorul Nou
la data de 14 august 2019**

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei efectuate la Penitenciarul de Femei Ploiești – Târgșorul Nou, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009, *România a ratificat Protocolul opțional* (denumit în continuare OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului, fiind desemnat să îndeplinească atribuțiile de *Mecanism Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție* (denumit în continuare MNP).

Scopul MNP, în sensul prevederilor art. 19 raportat la art. 4 din OPCAT, coroborate cu dispozițiile art. 2 alin. (2), art. 35 lit. (a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, este acela de a examina/monitoriza în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, prin vizitarea, anunțată sau inopinată, a locurilor de detenție.

Prin urmare, în aplicarea mandatului său, potrivit dispozițiilor OPCAT și Legii nr. 35/1997, republicată, antecitată, la data de **14 august 2019**, MNP a efectuat o **vizită inopinată la Penitenciarul de Femei Ploiești – Târgșorul Nou** (abreviat, PNT de Femei Târgșor sau unitate penitenciară).

Echipa pluridisciplinară a MNP-ului a fost compusă din reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului, consilieri MNP, respectiv [REDACTAT] - jurist, [REDACTAT] - medic, [REDACTAT] - asistent social, [REDACTAT] - psiholog, precum și un reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului” (FACIAS) – [REDACTAT].

Vizita a avut ca **obiective**: •verificarea implementării recomandărilor Avocatului Poporului formulate prin raport ca urmare a vizitei din 2016, •verificarea tratamentului acordat persoanelor private de libertate custodiate de unitatea penitenciară antecitată sub aspectul prevenirii torturii, relelor tratamente și tratamentelor degradante, precum și a oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție – MNP, • verificarea asistenței medicale și psihosociale asigurate persoanelor custodiate de unitatea vizitată, în special persoane condamnate mame, însărcinate, tinere (care nu au împlinit vîrstă de 21 de ani).

1¹. Cooperarea conducerii Penitenciarului de Femei Târgșor, cu membrii echipei MNP

Conducerea unității vizitate, respectiv directorul penitenciarului - [REDACTAT], comisar șef de poliție penitenciară, directorul adjunct Siguranța deținerii și regim penitenciar - [REDACTAT], comisar șef de poliție penitenciară, directorul adjunct Educație și asistență psihosocială - [REDACTAT], comisar șef de poliție

penitenciară, precum și alte persoane desemnate de conducerea unității vizitate au cooperat cu membrii echipei MNP, punându-le la dispoziție documentele solicitate și facilitându-le întrevederi cu persoanele custodiate în condiții de confidențialitate.

2. Concluziile MNP după efectuarea vizitei și întrevederile avute cu persoanele custodiate de Penitenciarul de Femei Târgșor

Informații generale despre unitatea penitenciară vizitată

Penitenciarul de Femei Târgșor este **singura unitate** penitenciară din țară **profilată pe custodierea persoanelor** condamnate din toate regimurile de executare și arestate preventiv în curs de judecată din București, Prahova, Dâmbovița, Buzău și Miercurea Ciuc, **de sex feminin**, inclusiv mame cu copii.

De asemenea, în cadrul unității vizitate există și o secție pentru bărbați, persoane private de libertate, cu o capacitate de 12 locuri (ce desfășurau activități ce nu puteau fi efectuate de femei).

La data efectuării vizitei, Penitenciarul de Femei Târgșor custodia un număr de **417 persoane private de libertate**, din care 6 persoane de sex feminin erau tinere (nu împliniseră vîrsta de 21 de ani), 2 persoane erau însărcinate, o persoană era mamă și avea și copilul în custodie și 7 persoane erau bărbați.

Implementarea recomandărilor Avocatului Poporului formulate ca urmare a vizitei din 2016

La momentul vizitei, membrii echipei MNP au reținut că, în mare parte, recomandările Avocatului Poporului au fost puse în aplicare, existând și unele excepții, după cum urmează:

1) Referitor la supraaglomerare și asigurarea iluminatului artificial

Camerele de deținere 3.32 și 4.42 din cadrul Secțiilor E3 și E4 **nu se mai confruntau cu fenomenul supraaglomerării**, ca în anul 2016, urmare a extinderii și reorganizării realizate în toată unitatea penitenciară, fiecare persoană privată de libertate având asigurat pat individual.

Pe de altă parte, potrivit afirmațiilor directorului penitenciarului, **capacitatea de cazare a unității penitenciare a crescut cu 170 de locuri față de anul 2016**, iar prin aplicarea dispozițiilor legii recursului compensatoriu¹ au fost puse în libertate mai multe persoane private de libertate, fapt ce a condus la decongestionarea populației carcerale.

Camera 3.32 putea asigura cazarea a 12 persoane condamnate să execute pedeapsa în regim închis, fiind dotată cu 6 paturi suprapuse pe 2 rânduri. La data vizitei erau cazate 8 persoane private de libertate.

¹ Legea nr. 169/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Camera 4.42 putea asigura cazarea a 8 persoane condamnate să execute pedeapsa în regim de maximă siguranță, fiind dotată cu 4 paturi suprapuse pe 2 rânduri. La data vizitei erau cazate 6 persoane private de libertate. De asemenea, iluminatul artificial era asigurat corespunzător.

Cu toate că unitatea penitenciară nu se mai confrunta cu supraaglomerarea, membrii echipei MNP au constatat că, în unele situații, **nu erau respectate dispozițiile legale**, în vigoare, aplicabile în materie², reținând ca **deficiențe**, următoarele aspecte:

- perciții ambelor camere, anterior menționate, prezintau **igrasie și mucegai**, precum și **exfoliere a zugrăvelii**, atât în camere, cât și în grupurile sanitare, probleme care, potrivit medicilor, dacă nu vor fi remediate pot conduce la apariția unor probleme respiratorii, reacții alergice, afecțiuni ale sistemului nervos sau episoadele depresive persoanelor care sunt cazate în aceste camere;
- **tocul ușii de la grupul sanitar al camerei 4.42 era în stare avansată de deteriorare** din cauza umezelii, **fiind necesară înlocuirea acestuia**, întrucât, ușa nu se închidea, iar în acest fel, nu era asigurată intimitatea persoanelor private de libertate;
- **în camera 3.32 dulapurile** pentru păstrarea obiectelor și bunurilor personale **erau insuficiente**, raportat la capacitatea de cazare a camerei, respectiv **12 persoane**, la data vizitei fiind **un singur dulap**.

Totodată, se cuvine a menționa că, deși din răspunsul unității vizitate (comunicat instituției Avocatul Poporului după vizita efectuată în 2016) rezulta că a fost renovată *complet camera 4.42*, echipa de vizită a observat că, deși aceasta fusese zugrăvită, **aspectele semnalate în 2016 privind mucegaiul și igrasia existau în continuare**.

În plus, membrii echipei MNP au reținut că secțiile de deținere din cadrul unității vizitate **nu aveau camere amenajate care să corespundă nevoilor persoanelor private de libertate cu dizabilități**, conform art. 1 alin. (6) din Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate, aprobate prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 2772/2017, coroborat cu Normativul pentru adaptarea clădirilor civile și a spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap, indicativ NP 051-2012-Revizuire NP051/2000, anexa Ordinului Ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 189/2013.

² Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal – art. 48; Ordinul ministrului Justiției nr. 2772/2017 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate – art. 4; Normele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT) - Paragraful 49, p. 19.

2) Referitor la graficele de temperatură

La data vizitei, graficele de temperatură erau afișate pe toate frigiderele din cadrul blocului alimentar, monitorizarea acestora realizându-se pe baza unor tabele, ce erau completate zilnic, fiind îndeplinită în acest fel recomandarea Avocatului Poporului din 2016 .

3) Referitor la crearea unui registru pentru consemnarea existenței mărcilor traumatici

La nivelul cabinetului medical era constituit Registrul de consemnare a mărcilor traumatici, a semnelor fizice de reale tratamente/abuzuri sau tortură, fiind implementată și această recomandare a Avocatului Poporului. În anul 2019, până la data vizitei erau consemnate 51 de prezcentări. Detalii mai amănunțite despre acest registru vor fi expuse, mai jos, în cadrul secțiunii ”Asistența medicală”.

4) Referitor la recomandarea privind ocuparea funcțiilor vacante cu personal medical

La data vizitei, **unitatea penitenciară se confrunta cu aceeași problemă ca în anul 2016**, respectiv, **lipsa personalului medical, respectiv a medicului de familie**, cu toate că posturile au fost scoase la concurs de mai multe ori. În cadrul secțiunii ”Asistența medicală” din prezentul raport, urmează să fie expuse amănunte mai pe larg, referitor la acest aspect.

Asistența medicală

Asistența medicală acordată persoanelor private de libertate era asigurată permanent de 9 asistenți medicali generaliști, care lucrau în ture. Asistența stomatologică era asigurată de medic stomatolog, angajat al penitenciarului din 2017, un tehnician dentar și un asistent de stomatologie. Penitenciarul avea angajat asistent de farmacie. Având în vedere populația carcerală, penitenciarul avea încheiat contract de colaborare cu medic ginecolog, care acorda consultații de specialitate o dată pe săptămână.

Așa cum s-a menționat anterior, echipa de vizită a reținut că **penitenciarul se confrunta încă din anul 2016 cu lipsa medicului de familie cu toate că postul a fost scos la concurs de mai multe ori** (ultima dată în 07.09.2018). În situația apariției urgențelor medicale, acestea erau prezentate în Unitatea de Primire Urgență a Spitalului Județean Ploiești, iar persoanele private de libertate cu afecțiuni acute erau internate în unități sanitare aparținând Ministerului Sănătății din municipiul Ploiești sau în unul din cele două penitenciare spital, București Rahova sau București Jilava.

Prescrierea medicației pentru afecțiunile cronice sau cea recomandată la externarea din spital era asigurată prin completarea rețetelor de către medicul angajat al Penitenciarului Ploiești. Din examinarea documentelor puse la dispoziția echipei de vizită și din discuțiile purtate cu persoanele private de libertate a rezultat că nu existau întârzieri în acordarea tratamentelor recomandate de medicii specialiști.

În cadrul unității penitenciare era constituită *Comunitatea terapeutică psihiatrică* ce cuprindea persoane încadrate în regim de executarea pedepsei semideschis și deschis, care

urmau tratament pentru afecțiuni psihice (anxietate/depresie) sau erau foste consumatoare de drog.

Camerele în care erau cazate persoanele custodiate erau renovate, decorate, cu cazarmanent bine întreținut, dotate cu câte 6 paturi și grup sanitar propriu. La nivelul acestei secții era amenajat un club și în curs de amenajare o sală de mese.

Din discuțiile purtate de membrii echipei MNP cu persoanele private de libertate cazate în această secție a reieșit că, în general, acestea erau mulțumite de condițiile de cazare și modalitatea terapeutică de care beneficiau, dar că, uneori, din punctul lor de vedere, au existat situații în care cadrele medicale nu li s-au adresat în mod decent.

Din examinarea documentelor puse la dispoziția echipei de vizită de către conducerea unității penitenciare, a rezultat că la momentul vizitei, un număr de 22 de persoane private de libertate cu antecedente consum de drog, care au beneficiat de internare, erau în evidență cabinetului medical și un număr de 6 deținute urmau tratament substitutiv cu metadona. De asemenea, consemnarea în registru a administrării tratamentului cu metadona era corectă, purtând semnatura pacientului, asistentului medical, șefului de tură și a directorului. Totodată, din verificările documentelor a reieșit că un număr de 52 de persoane custodiate primeau tratament specific pentru afecțiuni psihice, iar în cazul refuzului tratamentului, la fișa medicală se afla anexată declarația de refuz. Erau situații când indicația de tratament era făcută ca urmare a expertizei medico-legale psihiatrică și conform dispozițiilor art.109 Cod Penal – *Obligarea la tratament medical*.

La data vizitei, în unitatea penitenciară menționată anterior, erau custodiate 2 persoane private de libertate însărcinate în trimestrul doi sau trei de sarcină. Din examinarea fișelor medicale a rezultat că acestea erau interne pentru control periodic în Penitenciarul Spital Rahova București. Ca deficiență, s-a reținut că femeile însărcinate custodiate de unitatea penitenciară nu puteau fi monitorizate la nivelul cabinetului medical, întrucât, penitenciarul nu avea medic de familie angajat. De asemenea, s-a reținut că a existat situația apelării de către asistentul medical aflat în tură a Serviciului de Urgență 112, persoanele private de libertate însărcinate care prezintau și alte afecțiuni medicale fiind consultate la camera de gardă a Spitalului de Obstetrică Ginecologie Ploiești.

Totodată, în unitatea penitenciară vizitată, era custodiată o mamă privată de libertate împreună cu sugarul în vîrstă de 2 luni. Aceștia erau cazați în secția destinată deținutelor care au în îngrijire copil cu vîrstă până la 1 an. Camera era igienizată, luminoasă, cu temperatură optimă, dispunând de grup sanitar propriu, dotat cu instalații funcționale, apă rece și caldă, materiale igienico-sanitare pentru mamă și copil, cădiță pentru îmbăierea sugarului. Din discuția purtată cu mama privată de libertate a reieșit că era mulțumită de condiții, aceasta relatând membrilor echipei MNP că avea la dispoziție hainuțe pentru copil, scutece pampers, biberoane. Sugarul era înscris la medic de familie din localitate și urma ca în perioada următoare să fie prezentat la cabinetul medicului de familie în vederea efectuării examenului de bilanț și

administrării vaccinului conform Calendarului național de vaccinare. În schimb, echipa de vizită a reținut că, **laptele praf era în cantitate insuficientă**.

La nivelul secției medico-sociale erau cazate persoanele private de libertate diagnosticate cu HIV-SIDA, care urmau tratament sau aveau recomandare de control periodic pentru această afecțiune. Tot pe această secție erau cazate și persoanele identificate ca vulnerabile.

La nivelul cabinetului medical era constituit Registrul de consemnare a mărcilor traumatici, a semnelor fizice de rele tratamente/abuzuri sau tortură, aspect relevat mai sus, în cuprinsul acestui raport. Tot în acest registru erau consemnate și numeroase situații în care persoana privată de libertate era prezentată la cabinetul medical fără a prezenta însă semne clinice de agresiune fizică. Majoritatea tipurilor de leziuni erau plăgi tăiate, escoriajii, contuzii, ingestie voluntară de corpi străini și câteva cazuri de ingestie de medicamente (psihotrope sau de altă natură).

În anul 2018 au fost consemnate 159 de prezentări la cabinetul medical, din care cele mai multe erau pentru de auto-agresiuni, urmate de hetero-agresiuni între persoane private de libertate. În anul 2019, până la data vizitei, erau consemnate 51 de prezentări, auto-agresiunile fiind în scădere, crescând prezentările persoanelor private de libertate la care nu s-au constatat semne clinice de agresiune fizică.

În toate cazarile completarea datelor cu caracter medical era făcută de către asistentul medical care acorda consultația, aceasta purtând numele și semnatura cadrului medical. Totodată acesta completa Nota de informare privind constatarea unor leziuni corporale/traumatici/de violență. Nu au fost identificate consemnări cu privire la existența mărcilor traumatici la deținute nou depuse în penitenciar sau cu ocazia transferului sau produse de personalul penitenciarului.

Urmare a verificării registrului de consemnare a marcilor traumatici și a altor documente puse la dispoziție de unitatea penitenciară cu privire la situația ingestiei voluntare de medicamente psihotrope în scopul auto-agresiunii, membrii echipei MNP au reținut că **medicația poate fi administrată persoanelor care au indicație de tratament pentru afecțiuni psihice, pisată** (adresa ANP-DM/DSDRP/13.08.2013). **În ce privește situația altor tipuri de auto și hetero-agresiuni, în multe din acestea erau implicate aceleși persoane private de libertate, care suferă de afecțiuni psihice, echipa de vizită considerând că, se impune evaluarea/reevaluarea psihiatrică și psihologică a acestora, iar în ce privește personalul de specialitate și cel cu atribuții de supraveghere, se impune să intensifice activitățile/atitudinile de prevenire/control a violenței.**

Unitatea penitenciară vizitată avea amenajată o cameră de protecție, unde, potrivit legii³, putea fi cazată o singură persoană privată de libertate în situația în care existau indicii că aceasta

³ Idem 2, art. 23.

intenționează să recurgă la acte de autoagresiune sau de suicid, să rănească o altă persoană, să distrugă bunuri ori să tulbere în mod grav ordinea. Însă, conducerea penitenciarului a precizat că nu a fost niciodată folosită, deoarece nu avea angajat medic angajat, iar potrivit dispozițiilor legale în vigoare⁴, *"personalul medical are obligația de a monitoriza și evalua starea deținutului, ori de câte ori este necesar, dar nu mai puțin de o dată la 4 ore"*, avizul medicului fiind o condiție obligatorie.

Asistenta socială

În cadrul penitenciarului a fost înființată comunitatea terapeutică pentru femeile cu probleme de sănătate mintală, cât și o secție mama și copilul, aspect menționat anterior.

În cadrul acestei secții copiii însotesc mama până la împlinirea vîrstei de 1 an, urmând ca după această vîrstă copilul să fie transferat în familie, iar în situația în care nu există posibilitatea de îngrijire în familie, minorul este luat în evidență serviciului pentru protecția copilului de la nivel județean, fiind transferat de cele mai multe ori în asistență maternală profesionistă. În situația în care se constată că pe perioada șederii în penitenciar există un risc pentru copil, mama nu supraveghează și îngrijește minorul în condiții corespunzătoare nevoilor acestuia, asistenții sociali din cadrul penitenciarului fac demersuri de preluare a acestuia într-un serviciu social din subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Prahova.

Comunitatea terapeutică a fost înființată în anul 2012, fiind implementată în cadrul unui proiect cu finanțare norvegiană ce avea ca grup țintă consumatorii de droguri. Începând cu anul 2017, activitatea comunității terapeutice s-a axat pe grupuri de persoane cu probleme de depresie și anxietate. Activitatea în cadrul comunității terapeutice se desfășura în colaborare cu reprezentanți ai Serviciului de probațiune Prahova și Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog (CPECA) și era destinată persoanelor care executau o pedeapsă în regimul de detenție deschis și semideschis. Așa cum s-a menționat anterior, la momentul vizitei, în cadrul comunității terapeutice erau cazate un număr de 6 persoane (2 de la regim deschis și 4 de la regim semideschis).

La data vizitei, penitenciarul custodia 6 tinere, 2 femei însărcinate și o mamă cu un copil. În cadrul penitenciarului era înființată o secție mama și copilul, unde mamele pot îngrijii copiii până la împlinirea vîrstei acestora de un an. În cadrul secției mama și copilul erau amenajate 4 paturi, fiind disponibile și 3 pătuțuri pentru copii, iar în imediata apropiere se afla un oficiu în care se putea pregăti hrana pentru copii.

⁴ Idem 3, coroborat cu art. 24 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 din 10.03.2016.

În situația în care, se consideră că minorul se află în risc (mama îl negligează sau îi poate face rău), sunt contactate serviciile publice de asistență socială județene sau locale, de la domiciliul mamei în vederea identificării unor măsuri de protecție socială, prin plasarea copilului în familia extinsă sau la un asistent maternal profesionist. Din declarațiile reprezentanților penitenciarului, a fost identificată o astfel de situație în care o mamă și-a neglijat copilul, astfel că au fost demarate demersuri către direcția generală de asistență socială și protecția copilului (DGASPC) din județul de domiciliu al mamei care, după analizarea situației minorului, a dispus plasamentul copilului la asistent maternal profesionist în județul de domiciliu al mamei, urmând ca, după liberare, minorul să poată fi integrat în familie.

În unitatea penitenciară vizitată, **în cadrul Serviciului de asistență psihosocială** își desfășurau activitatea trei asistenți sociali, **un post fiind vacant**. Aceștia dețineau aviz de exercitare a profesiei, activitatea acestora fiind structurată pe trei componente: consiliere socială, con vorbiri individuale, cât și implementarea programelor structurate sau semi-structurate. În vederea menținerii relației cu familia, asistentul social asigura sprijin persoanei private de libertate în sensul identificării și susținerii mediului de suport pentru integrare socială, cât și pentru identificarea surselor financiare post liberare.

Programele de asistență socială adresate persoanelor private de libertate erau adaptate, în funcție de nevoile și riscurile identificate, în vederea formării și dezvoltării deprinderilor sociale, precum și a îmbunătățirii relațiilor acestora cu mediul de suport. Mapa documentară, întocmită pentru fiecare program de asistență socială era constituită, în unele cazuri și cu alte documente suplimentare decât cele prevăzute în manualul programului.

La nivelul penitenciarului era disponibilă Oferta de activități și programe educative, de asistență psihologică și asistență socială, care se actualizează anual și se particularizează în funcție de nevoile beneficiarilor, cât și de revizuirea unor programe la nivelul direcției de specialitate din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP). La finalul anului 2018, în ofertă erau incluse un număr de 30 de programe, corespunzător celor trei arii de prioritate și intervenție: educație (18 programe din care 8 programe de informare derulate de colaboratori externi), asistență socială (6 programe și un grup social de tratament) și asistență psihologică (4 programe de asistență psihologică specifică și 2 de asistență psihologică generală).

Direcțiile prioritare de intervenție psihosocială au vizat aspecte cu privire la identificarea și monitorizarea persoanelor private de libertate cu risc de vulnerabilitate, cu conduită agresivă, cu probleme privind relațiile intrafamiliale, cu risc de recidivă, etc.

În cursul anului 2018 au fost implementate 4 noi programe de asistență socială și 6 de asistență psihologică ce au avut ca scop compensarea nevoilor de asistență socială și psihologică identificate în urma evaluărilor inițiale.

Asistenții sociali acordau sprijin calificat persoanelor private de libertate, în vederea ameliorării sau soluționării problemelor sociale cu care se confruntau, cât și în vederea pregătirii

acestora pentru reintegrarea în familie și comunitate, după liberarea din penitenciar. Specialiștii au declarat faptul că o parte a deținuților solicitau și convorbiri individuale, ca demersuri de asistență socială, în cadrul cărora erau identificate probleme sociale și care impuneau intervenții de specialitate. În acest sens asistenții sociali realizau consilierea socială și, după caz, făceau demersuri către diferite autorități/organizații.

Spre pildă, în primul trimestru al anului 2019, numărul deținutelor participante la programe și activități de asistență socială a crescut ușor comparativ cu primul trimestru al anului 2018, fapt datorat intensificării activităților semistrustructurate. Astfel, conform nevoilor identificate, în primul trimestru al anului 2019, au fost derulate de specialiști mai multe programe sociale: program de formare a abilităților parentale, program de formare a abilităților sociale, program de dezvoltare a abilităților decizionale în situații de risc infracțional, pregătire pentru liberare, grup de terapie socială, cât și activități semistrustructurate, precum: „Ziua mondială a comemorării victimelor holocaustului”; „Ziua mondială a echitației sociale”; „Ziua internațională pentru eliminarea discriminării rasiale”, „O zi în penitenciar”.

Spre exemplu, în trimestrul I al anului 2019, în conformitate cu obiectivele stabilite prin Planul de management al Serviciului Educație și Asistență Psihopedagogică au fost realizate 38 evaluări sociale inițiale, 120 evaluări sociale periodice și 80 evaluări finale. Cu privire la sprijinirea adaptării persoanelor custodiate la condițiile privării de libertate și asigurarea unui climat corespunzător psihosocial au fost realizate 266 convorbiri individuale, susținute de asistenții sociali, 111 activități de consiliere educațională și 162 activități de consiliere moral-religioasă.

Membrii echipei MNP au reținut că toți specialiștii aveau orare întocmite corespunzător, fiecare specialist având alocate, zilnic, activități directe cu persoanele private de libertate, activitățile desfășurate fiind consemnate de către asistenții sociali în registrul specialistului, document înregistrat la începutul fiecărui an, dar și în aplicația informatică.

Referitor la activitățile educaționale, precizăm că, în semestrul I al anului 2019, numărul participărilor din cadrul acestor activități a fost de 4821 persoane private de libertate, acestea cuprinzând activități de informare/consiliere/medierea muncii (62 persoane), manifestări artistice (60 persoane), artizanat (49 persoane), cercuri de lectură (13 persoane), conferințe (207 persoane), dezbateri (278 persoane), activități sportive (113 persoane), cât și activități de grup, religioase sau liturgice, desfășurate de preotul ortodox angajat și activități de grup religioase derulate în colaborare cu reprezentanții cultelor - biserică evanghelică, biserică Betesdal, biserică adventistă, biserică Providenta, asociația Filadelfia, asociația Viață Nouă, asociația Polițiștilor Creștini, ASCL Lazuri, Martorii lui Iehova (1727 persoane). Tot în cadrul activităților educaționale, au fost realizate un număr de 266 convorbiri individuale, 111 consilieri educaționale și 162 consilieri moral-religioase.

În cadrul programelor educaționale, numărul total al participărilor a fost de 548, în trimestrul I al anului 2019, cele mai multe participări fiind programele de informare desfășurate

de colaboratorii externi („Biblia și sentimentele umane”; „Studiu biblic”; „Liber și reintegrat”; „Artă și viață. Creând frumosul cu mâinile și sufletul”; „Biblia- cartea care a schimbat lumea”. De asemenea, în cadrul cursurilor de școlarizare, pentru anul școlar 2018-2019 au fost înscrisi un număr de 21 cursanți la Programul „A doua șansă”- învățământ primar și 8 cursanți în cadrul cursurilor gimnaziale cu forma de frecvență redusă. Cursurile au fost organizate în colaborare cu Inspectoratul Școlar Prahova și cu Centrul Școlar de Educație Incluzivă Filipeștii de Târg, jud. Prahova.

În trimestrul I al anului 2019 activitățile ocupaționale s-au derulat cu o medie de 20 deținute care au participat zilnic la activități în cadrul atelierului de creație, fiind incluse în astfel de activități și deținute din regimul închis, care au fost identificate cu abilități practice și care, în prealabil, au beneficiat de consiliere vocațională.

În cadrul activităților cultural artistice au fost implicate un număr semnificativ de deținute (631 participări în trimestrul I al anului 2019); dintre aceste activități, enumerăm: conferința „Avem curajul să ne construim viitorul?” ce a adus în discuție promovarea adevăratelor valori sociale și calității umane, precum: dorința de cunoaștere și perfecționare, munca, studiul, perseverența, corectitudinea și pasiunea; conferința „De vorbă cu personalitățile-Reprezentantele misiunii internaționale Femeile speranței” ce a avut ca obiectiv de a influența în mod pozitiv persoanele participante; activitatea tip dezbatere „Eu, femeia” desfășurată pentru a marca Ziua Internațională a Femeii, activitate desfășurată în colaborare cu voluntari din cadrul Fundației „Stânca Neamurilor”.

Dintre grupurile/activitățile creditate deținuții au participat, în cursul lunii iulie 2019, la activități sociale pe bază de proiect de activitate „Diferența între generații....clișeu”, programe de dezvoltare a abilităților parentale „Eu și copilul meu”, programul „Pregătire pentru liberare”, programul de dezvoltare a abilităților decizionale „Decizii mai bune”, dar și la activități necreditate în colaborare cu alte instituții sau autorități din județul Prahova, cât și activități în comunitate.

În vederea desfășurării activităților psihosociale, penitenciarul colaborează cu reprezentanți ai direcțiilor de asistență socială și protecția copilului din țară, Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog (CPECA) Prahova, Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă (AJOFM) Prahova, Serviciul de probații Prahova, Fundația „Mână Deschisă”, Primăria Ariceștii Rahtivani etc.

Participarea persoanelor private de libertate la programele și activitățile educative, de asistență asistență socială și psihologică se realizase în baza recomandărilor consemnate în planul individualizat, activități formulate ulterior evaluării multidisciplinare, ținându-se cont de prioritizarea intervențiilor. Includerea în programele și activitățile organizate în penitenciar, se făcuse în baza solicitării persoanei private de libertate, conform ofertei de programe și activități și a orarului de derulare a acestora.

Unitatea penitenciară vizitată avea amenajată o biserică, deținutele apreciind implicarea preotului în cadrul activităților religioase, cât și în cadrul unor discuții individuale cu acestea.

În cadrul interviurilor purtate cu membrii echipei MNP, o parte a persoanelor private de libertate au declarat că pot împrumuta cărți de la bibliotecă, aceasta fiind dotată cu un număr considerabil de cărți.

Cu privire la reintegrarea socială a persoanelor private de libertate după liberare se inițiau demersuri către autoritatea publică locală de la domiciliul deținutului cu privire la reintegrarea în comunitate a acestuia. Astfel, asistenții sociali elaboraseră, rapoarte asupra convorbirilor telefonice ce cuprindeau: data, felul convorbirii (anunțată sau neanunțată); persoana care a inițiat convorbirea; obiectul convorbirii telefonice (solicitare informații privind sesizarea deținutului) ; conținutul convorbirii telefonice; planul de acțiune.

Persoanele custodiate de unitatea penitenciară aveau dreptul de a efectua convorbiri telefonice de la telefoanele instalate în incinta sectorului de deținere, pe cheltuiala lor. Ele puteau comunica cu cel mult 10 persoane din exteriorul penitenciarului, atât din țară, cât și din străinătate. În funcție de regimul de executare în care erau incluși, deținuții puteau efectua convorbiri telefonice, astfel: pentru deținuții cărora li se aplica regimul de executare deschis și semideschis, precum și cei cărora nu li se stabilise încă regimul de executare, puteau efectua 10apeluri telefonice zilnice, cu durata maximă cumulată de 60 de minute. Convorbirile telefonice aveau caracter confidențial și se efectuau numai sub supraveghere vizuală.

Persoanele ce puteau fi contactate de către deținut se indicau în cererea scrisă, formulată de acesta (numele și numărul de telefon), care se supunea spre aprobare directorului penitenciarului și puteau fi și din afara familiei, prieteni, avocat, notar public, executor judecătoresc, mediator autorizat ori altă persoană cu atribuții oficiale, precum și reprezentantul diplomatic, în cazul deținuților de cetățenie străină.

Asistenta psihologică

Activitatea de asistență psihologică era asigurată de un psiholog-ofițer înscris în Colegiul Psihologilor din România cu competențe profesionale atât în psihologie pentru apărare, ordine publică și siguranță națională cât și în consiliere psihologică, ce asigura conform prevederilor legale desfășurarea activităților profesionale, ce constau în activități de evaluare inițială, periodică, finală, convorbiri individuale și consiliere psihologică individuală și de grup.

Asistența psihologică era adaptată nevoilor persoanelor custodiate și în raport cu cerințele societății, în vederea reintegrării sociale a persoanelor private de libertate.

Din documentele consultate, s-a putut constata că programele și activitățile serviciului de asistență psihosocială în trimestrul I al anului 2019 au crescut față de primul trimestru al anului 2018 în procent de 44,73% , a crescut de asemenea și numărul deținutelor participante la programe psihologice în procent de 178,52%.

De exemplu, în primul trimestru din anul 2019 a fost înregistrat un total de 434 activități psihologice, dintre care 96 de programe referitoare la dezvoltarea comunicării și conștiinței de sine, 72 de activități psihologice derulate prin analiza tranzacțională și alte activități psihologice, programe referitoare la susținerea campaniilor de prevenire și libertate a persoanelor aflate în impas, ateliere de art terapie, grup de suport pentru mame și copii.

Referitor la orarul activităților psihologului în luna iulie 2019 erau consemnate următoarele: program destinat persoanelor cu conduită agresivă, activitate psihologică- analiza tranzacțională, activități de consiliere psihologică, activități de evaluare psihologică inițială, periodică, analiza datelor și prioritizarea nevoilor de asistență psihosocială, completarea documentelor de specialitate din DEAP pentru comisiile specifice (de stabilire a regimului de executare a pedepsei și a programului informatizat, convorbiri individuale, activitate psihologică- ergoterapie, activitate psihologică - art terapie, program de pregătire pentru libertate, și alte activități ce includ programe de educație, de alfabetizare, de activități sportive, program de bibliotecă, consiliere educațională, desfășurate în intervalul orar 7,30-15,30.

De asemenea erau analizate *nevoile persoanelor de libertate în vederea asigurării caracterului progresiv al regimurilor de executare a pedepselor și a soluționării problemelor educaționale, sociale și psihologice concretizate prin programe de dezvoltare personală și autocunoaștere, programe de completare a nivelului educațional, programe de educație pentru sănătate, activități artistice ocupaționale, formarea de dezvoltare a abilităților parentale, programe ce vizau controlul furiei, dezvoltarea abilităților prosociale, programe pentru dezvoltarea abilităților pentru o viață independentă*.

Programele recomandate și activitățile semistructurate de grup, organizate în baza proiectelor de activitate, în special cele din sfera asistenței sociale, dar și programe psihologice au fost stabilite în funcție de nevoile identificate și recomandările formulate.

Există un program de activități psihologice „Comunitatea Anima”, adresat femeilor private de libertate, cu afecțiuni psihiatrice, diagnosticate cu tulburare anxioasă, depresivă, tulburări de personalitate, adicții, cu scopul diminuării simptomele negative, a prevenirii recăderilor, a conștientizării consecințelor comportamentelor dezadaptative.

Referitor la programul *Pregătirea pentru libertate*, psihologul organiza activități cu scopul prevenirii delicvenței juvenile, activități ce constau în optimizarea personală prin exerciții de creștere a asertivității, de restructurare comportamentală.

Persoanele care în urma evaluărilor psihologice și sociale au fost identificate cu nevoi specifice de intervenție erau incluse în activitățile de consiliere individuală.

Astfel că au fost identificate în cursul anului 2019 - 6 persoane private de libertate care necesitau acordarea de consiliere psihologică, astfel: pentru 4 persoane cu afecțiuni psihice, o persoană cu antecedente în toxicomanie și o persoană cu risc suicidar.

Din verificarea unor dosare, în cazul unei persoane private de libertate, căreia își schimbă regimul închis în regim semideschis, s-a putut constata că erau aplicate anumite

sanctiuni disciplinare pentru „atitudine necuviincioasă, : acte auto și heteroagresive, lovire deținut, distrugere bunuri, alte abateri, comportamente impulsive, consemnate în Registrul de mărci traumatische .

În perioada 8 iunie 2018- 14 martie 2019 a manifestat o succesiune de activități distructive, acțiuni de vătămare corporală, acțiuni ce s-au dovedit a fi atât sub formă impulsivă, deliberată, cât și sub formă de obișnuințe.

Persoana a beneficiat de ședințe de intervenție în criză psihologică, ședințe de consiliere psihologică, fiind inclusă în Programul destinat persoanelor cu conduită agresivă începând din luna martie 2019, exprimându-și acordul doar pentru participarea la 2 activități psihologice.

În ceea ce privește numărul persoanelor care au beneficiat de consiliere psihologică în anul 2019 s-a putut constata o scădere, fapt datorat intensificării implicării persoanelor private de libertate în programe și activități de grup.

Alte aspecte/ activități educationale/ocupationale/ sociale

Conform nevoilor identificate de echipa multidisciplinară a unității penitenciare s-au elaborat mai multe programe sociale, programe de formare a abilităților parentale, sociale, programe de dezvoltare a abilităților decizionale în situații de risc infracțional, pregătire pentru liberare, grup de terapie socială, dar și activități semistructurate precum: *Ziua Mondială a Comemorării victimelor Holocaustului*, *Ziua Mondială a Echității Sociale*, *Ziua Internațională pentru eliminarea discriminării rasiale*, *O zi în penitenciar*.

De asemenea, deținutele beneficiau de programe de alfabetizare, de educație civică, de instruire școlară, de formare profesională, de educație civică, programe de educație moral-religioasă, educație pentru sănătate, activități sportiv-recreative, ateliere ocupaționale (țesătorie, împletituri, quilling, păpuși), activitățile de bibliotecă, de petrecere a timpului liber.

Se desfășurau activități săptămânal în parteneriat cu colaboratori externi „Fundatăia Stâncă Veacurilor”, „Asociația Polițiștilor Creștini, Biserica Evanghelică Română, Asociația Raul Vietii, dar și activități ocupaționale în care au fost înscrise atât persoanele private de libertate din regim semideschis cât și 10 persoane private de libertate din regim închis care au fost identificate cu abilități practice și au beneficiat de consiliere vocațională.

Referitor la programul zilnic al persoanelor private de libertate care au în îngrijire copii cu vîrstă de până la 1 an, acesta cuprindea program administrativ și pregătirea pentru apel, activități educative și de asistență psihosocială, activități religioase, recreative, consiliere individuală, plimbarea, acordarea drepturilor, asistență medicală și juridică, activități cultural-educative, vizionarea TV.

Din discuțiile purtate cu persoanele private de libertate a rezultat că în cadrul Comisiei de selecționare și repartizare la muncă din cadrul Penitenciarului Târgșorul Nou Prahova erau respectate criteriile de selecționare și repartizarea la muncă (starea de sănătate, regimul de executare, calificarea profesională, deprinderi și atitudini)

În ceea ce privește activitățile de informare, consiliere și mediere a muncii au fost selecționate inițial 64 deținute repartizate în regim deschis și semideschis din rândul deținuților tinere precum și a celor care au finalizat cursuri de calificare profesională în penitenciar și care au fost sau incluse în activități lucrative și mai au o perioadă relativ scurtă până la momentul analizei în comisia de libertate condiționată.

Existau de asemenea, programe pentru efectuarea cumpărăturilor ce se desfășurau de regulă în intervalul 09.00-18.30.

Aspecte privind sancțiunile aplicate persoanelor condamnate

Din examinarea aleatorie a documentelor puse la dispoziția echipei de vizitare de către conducerea penitenciarului au rezultat următoarele:

- cele mai multe sancțiuni aplicate persoanelor private de libertate erau pentru săvârșirea unor fapte ca : lovire deținut, distrugere bunuri, autoagresiune, furt între deținuți, nerespectare regulament de ordine interioară (ROI), lovire cadre etc. – fapte considerate, conform art. 101, raportat la art. 81 și art. 82 din Legea nr. 254/2013, abateri disciplinare ;

- în mod frecvent, pentru săvârșirea abaterilor disciplinare, erau aplicate măsuri precum: suspendarea dreptului de a primi vizite, suspendarea dreptului de a primi și de a cumpăra bunuri, avertisment;

- sancțiunile erau aplicate pentru pe o perioadă de cel mult 3 luni;
- persoanele sancționate nu formulau plângere la judecătorul de supraveghere a privării de libertate împotriva măsurilor aplicate, astfel că acestea rămâneau definitive.

Din discuțiile purtate cu persoanele private de libertate despre sancțiunile aplicate acestora, cele mai multe dintre acestea au declarat, în cadrul întrevederilor avute cu membrii echipei de vizită, că sancțiunea aplicată a fost pe măsura faptei săvârșite, sau că ”*sancțiunea a fost corect aplicată*” și că ”*personalul penitenciarului s-a comportat în mod corespunzător*”.

Totodată, din interviurile cu **persoanele private de libertate**, membrii echipei de vizită au observat că multe dintre acestea **nu își cunoșteau drepturile și obligațiile**, deseori nefăcând distincția între drepturi și obligații, deși la mapele de cameră era inclusă lista cu drepturile și obligațiile persoanelor private de libertate.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/199 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Penitenciarului dc Femei Ploiești – Târgșorul Nou

să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Amenajarea la nivelul fiecărei secții de deținere a cel puțin unei camere care să corespundă nevoilor persoanelor private de libertate cu dizabilități, conform dispozițiilor legale prevăzute în art. 1 alin. (6) din Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate, aprobate prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 2772/2017, coroborat cu Normativul pentru adaptarea clădirilor civile și a spațiului urban la nevoile individuale ale persoanelor cu handicap, indicativ NP 051-2012- Revizuire NP051/2000, anexa Ordinului Ministrului dezvoltării regionale și administrației publice nr. 189/2013, având în vedere că la data efectuării vizitei nu exista nicio astfel de cameră amenajată și, că, oricând unitatea penitenciară poate primi în custodie și persoane cu dizabilități;

2. Urgentarea renovării camerelor de deținere și a grupurilor sanitare care prezintau igrasie, mucegai, exfoliere a zugrăvelii, probleme care, potrivit medicilor, dacă nu vor fi remediate pot conduce la apariția unor probleme respiratorii, reacții alergice, afecțiuni ale sistemului nervos sau episoadele depressive persoanelor care sunt cazate în aceste camere;

3. Înlocuirea tocurilor ușilor de la grupurile sanitare aflate în stare avansată de deteriorare din cauza umezelii, întrucât, la data vizitei, în unele camere de deținere, ușile de la grupurile sanitare nu se puteau închide, iar în acest fel nu era asigurată intimitatea persoanelor private de libertate (spre pildă, **camera 4.42);**

4. Asigurarea unui număr corespunzător de dulapuri pentru păstrarea obiectelor și bunurilor personale ale persoanelor private de libertate, raportat la numărul de persoane cazate într-o cameră de deținere, având în vedere că la momentul efectuării vizitei, în unele camere de deținere, numărul acestora era insuficient (spre ex.: **camera 3.32 avea o capacitate de cazare de 12 persoane și era dotată cu un singur dulap);**

5. Identificarea posibilității de contractare de servicii medicale din partea unui medic de familie;

6. Asigurarea unei cantități adecvate de **lapte praf sugarilor, conform indicațiilor medicale;**

7. Evaluarea/reevaluarea psihiatrică a persoanelor private de libertate identificate cu comportamente auto și hetero-agresive;

8. Identificarea unor soluții în vederea **ocupării postului vacant de asistent social;**

9. Actualizarea, pentru luna în curs, a tuturor documentelor afișate la avizierele amplasate la nivelul secțiilor de detinere (orarul activităților, orarul bibliotecii, orarul de audiențe, calendarul de activități, alte informații de interes);

10. Conștientizarea persoanelor private de libertate cu privire la drepturile și obligațiile pe care le au, precum și confirmarea că acestea le-au înțeles.